

Privat praksis og pensjonsordninger

Hvilke alternativer foreligger for en privatpraktiserende tannlege som ønsker å sikre seg en «anstendig» alderspensjon?

Offentlig ansatte tannleger er sikret en rimelig god tjenestepensjon på ca. 2/3 av sluttlønnen etter å ha passert aldersgrensen. For en privatpraktiserende tannlege er det utelukkende ytelsene fra folketrygden som kommer til utbetaling. Alderspensjonen fra folketrygden gir en god pensjonsytelse for lavere inntekter, men blir gradvis dårligere for høyere inntekter. Den utgjør maksimalt ca. kr 240 000 som tilsvarer 32 % av en inntekt på 12 G mens en inntekt på 2,5 G får en alderspensjon som utgjør 65 %.

Dette innebærer at tannlegen må iverksette sparing på egen hånd for å nå målet om en anstendig alderspensjon. I utgangspunktet kan sparingen skje på flere ulike måter. Det kan spares penger gjennom bankinnskudd, ved kjøp av aksjer eller aksjefond, ved å investere i fast eiendom, rentepapirer etc. Det er lenge siden tannlegen kunne regne med å få solgt sin tannlegepraksis til en pris som gir et rimelig grunnlag for en trygg inntekt etter opphør av virksomheten.

Tidligere bestemmelser om alderspensjon

Pensjonssparing for selvstendig næringsdrivende var tidligere svært lønnsomt fordi skattefordelene var betydelige. Gjennom EPES – egen pensjonsforsikring etter skatteloven – ble det gitt fradrag i bruttoinntekten for pensjonsinnskuddet, og avsetningen utgjorde ikke skattepliktig formue. Fra og med skattereformen i 1992 ble dette endret slik at det ble gitt et fradrag i skatten med 28 % og begrenset til et beløp som etter hvert utgjorde NOK 40 000. Ved denne innføringen falt interessen for pensjonssparing på tradisjonell måte betydelig. Ikke desto mindre var det tross alt en skattestimulans i regelver-

ket. Denne pensjonstype fikk navnet IPA – individuell pensjonsavtale etter skatteloven.

Fra og med 12. mai 2006 ble også denne pensjonsform endret, idet skattefradraget falt helt bort og fritaket for formuesskatt ble opphevet. Det er varslet at det fra og med 2008 igjen skal innføres et fradrag i premien på inntil kr 15 000.

Samtidig innførte Stortinget en ny lov om obligatorisk tjenestepensjon – OTP. Hensikten med denne reformen var å sikre alle arbeidstakere en tilleggs pensjon utover det de ville få fra folketrygden. Denne pensjonsreformen påla selvstendig næringsdrivende tannleger å opprette ordninger for sine ansatte og ble oppfattet mer som en byrde enn som en erstatning for bortfall av IPA-ordningen. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at OTP-ordningen kan være et alternativ for tannlegens egen pensjonssikring. I de tilfeller tannlegen som arbeidsgiver er forpliktet til å opprette ordningen, kan hun selv velge å være med.

Tannleger som er selvstendig næringsdrivende – eller ansatt i eget AS – uten andre ansatte, kan også selv opprette ordningen.

OTP – obligatorisk tjenestepensjon

OTP er en minimumsordning der arbeidsgiver skal innbetale minst 2 % av de ansattes lønn mellom 1 og 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Eks. En ansatt med lønn kr 300 000 per år vil ha krav på at arbeidsgiver innbetaler ca. kr 4 700 per år i pensjonspremie. Loven åpner imidlertid for andre alternativer.

Selvstendig næringsdrivende gis fradrag i næringsinntekten, dvs. ikke bare med 28 % begrenset oppad til et beløp, men også fradrag i grunnlaget for toppskatt og trygdeavgift. For dem som har personinntekt over trinn 2 for toppskatt (ca. kr 650 000) i år vil fradraget utgjøre 50,7 % for inntekt opp til 12 G kr 754 700, og for inntekt mellom ca. 400 000 og 650 000 vil fradraget

utgjøre 47,7 %. Det årlige innskuddet for selvstendig næringsdrivende eller ansatte i eget AS uten flere ansatte kan imidlertid ikke overstige 4 % av inntekt mellom 1 og 12 G.

Dersom arbeidsgiver er pliktig til å opprette OTP fordi hun har ansatte, er fradraget for innbetaling av innskudd begrenset til 5 % av lønn mellom 1 og 6 G og 8 % av lønnen mellom 6 og 12 G. Det betyr at arbeidsgiver for egen innbetaling kan få fullt fradrag for inntil kr 60 376 i premieinnskudd. For de høyest lønnede betyr dette at staten betaler over kr 30 610 av premien.

Dersom man velger 4 % innskudd må dette gjelde for alle som med i ordningen. Det betyr at arbeidsgiver enten må betale 4 % av lønnen til de ansatte, eller så må hun få dem til å innbetale de siste 2 % frivillig. Dette kan være en løsning den ansatte også kan være tjent med, f.eks. slik at man går noe ned i lønn eller får et mindre lønnstillegg, men at pengene benyttes til å øke pensjonsrettighetene. Skattereglene for OTP er derfor på mange måter gunstigere enn IPA-reglene, hvor maksimal sparing ga kr 11 200 i skattefradrag (28 % av kr 40 000). (I forslaget for reglene for 2008 vil skattefradraget maksimalt utgjøre kr 4 200 (28 % av kr 15 000))

Dersom man ikke har ansatte og velger 4 % innskudd, blir skattefradraget kr 13 500.

Uføresituasjonen

Det er imidlertid viktig å merke seg at OTP-pensjonen ikke omfatter uførepensjon. For en tannlege er det etter vår oppfatning særdeles viktig å ha en økonomisk sikkerhet dersom man skulle være så uheldig å bli ufør, slik at man ikke lenger kan utøve yrket helt eller delvis. Vi vil derfor anbefale at man i tillegg til en OTP-ordning også tegner en uføreforsikring i et livsselskap. Denne kan bestå av en årlig pensjon hvor man selv velger størrelsen og betaler premie deretter og/eller i form av en engangsyttelse.

Eksempel: Gjennom en gruppelivs-forsikring i Vital vil et medlem av tannlegeforeningen på 36 år kunne sikre seg en engangsutbetaling på kr 1 383 624 for en årlig premie på kr 2 475 dersom vedkommende skulle bli minst 50 % medisinsk ufør. Det er også mulig å tegne en forsikring på f.eks. kr 250 000 i årlig utbetaling frem til tidspunktet for alderspensjon.

Eksempel: Engangsutbetaling ved død: 2 500 000. Opphørsalder 80 år. Engangsutbetaling ved uførhet: 2 500 000. Opphørsalder 60 år. Årlig utbetaling av uførerente: 250 000. Opphørsalder 67 år. Første innbetaling på nevnte oppsett vil være kr 27 047. Deretter årlig innbetaling på kr 26 797. Premiefritak ligger inne i prisen.

Premien er ikke fradragsberettiget. Engangsutbetalingene er skattefrie og 20 % av årlig uførerente er skattepliktig.

Vanlig tjenestepensjon

Et foretak – enkeltpersonforetak eller aksjeselskap – kan også opprette en ytelsesbasert tjenstepensjonsordning for sine ansatte. Denne tegnes i et forsikringsselskap og omfatter alle ansatte. Forsikringen kan foruten alderspensjon også omfatte uføre-, barne- og etterlattepensjon. Det gis fullt fradrag for innbetalingene.

Tannlegeforeningens pensjonskasse TP

Tannlegeforeningen har i alle år vært engasjert i arbeidet med å finne gode pensjonsløsninger for medlemmene. Dette har resultert blant annet i opprettelsen av Tannlegeforeningens pensjonskasse, TP. Dette har vært en kollektiv ordning basert på EPES- og senere IPA-reglene. Det kollektive element har medført en kostnadsreduksjon slik at premiene for medlemmene har vært lavere enn om medlemmet skulle tegne en individuell pensjonsordning i et livsforsikringsselskap. I tillegg til alderspensjon omfatter denne ordningen også uføre- og etterlatte og barnepensjon. Ordningen er imidlertid rammet av de samme skattereduksjonene og det har naturlig nok medført liten nyrekruttering og til dels betydelig frafall av medlemmer i de senere år. De siste endringer i rammebetingelsene fra 12. mai 2006 har medført at styret i TP

har stilt spørsmål om kassen representerer et gunstig tilbud til medlemmene.

I tillegg til skattebestemmelsene har ny forsikringslov fra 1. januar 2008 pålagt TP å søke ny konsesjon. Forutsetningen for å oppfylle lovens krav til ny konsesjon er blant annet at nye premietariffer og regler om overskuddsdisponering stiller krav om betydelige premieøkninger.

På denne bakgrunn har styret funnet at det i realiteten bare foreligger to alternativer: enten oppløses TP eller det lukkes for opptagelse av nye medlemmer. Begge alternativer innebærer at TP ikke er aktuell som pensjonsforetak for tannleger som er ute etter å søke nye pensjonsløsninger. De av våre medlemmer som per i dag er tilknyttet TP, vil ved avviklingen bli ivaretatt gjennom gode oppgjørsordninger i form av andel av egenkapital i tillegg til sine løpende pensjoner.

Knut S. Kjølstad
advokat NTF

Spør advokaten

NTFs advokat får mange spørsmål om praktiske og juridiske problemstillinger fra tannlegenes hverdag. Tidende tar opp enkelte av disse problemstillingene i en egen spalte. Leserne oppfordres til å komme med egne spørsmål som enten kan sendes til redaksjonen eller direkte til Knut S. Kjølstad.

Implantatbehandling og forsikring

Vi har i Den offentlige tannhelsetjenesten en tannlege som arbeider med implantatbehandling. Etter hva jeg forstår må de som arbeider med dette ha en egen forsikring. Hun har en egen forsikring for den private delen hun praktiserer, men Den offentlige tannhelsetjenesten er vel pliktig til å ha en forsikring som dekker eventuell feilbehandling hos oss?

Svar: Den som er offentlig ansatt er dekket gjennom arbeidsgiver; også for implantatvirksomheten. Arbeidsgiver er dekket gjennom NPE (Norsk Pasientskadeerstatning).

Helsebiblioteket

I Helsebiblioteket.no får du tilgang til

- over 1000 norske og internasjonale tidsskrifter
- databaser som PubMed, Cchrane Libraries, Medline m.fl.
- Felleskatalogen
- helsestatistikk
- lover og forskrifter

www.helsebiblioteket.no